

NIET GEPUBLICEEERDE INGEZONDEN BRIEF AAN NRC HANDELSBLAD

YUKOS

ROSNEFT

Ingezonden reactie op het artikel van 28 november 2016 van Joep Dohmen en op het anonieme commentaar van 30 november 2016.

“Rechtsorde niet besmetten”

Met verbazing en ontzetting ik kennis genomen van de nieuwe ontwikkelingen in de zich almaar voortslepende Yukos faillissementszaak. Op maandag 28 november 2016 vond een zitting plaats bij het Gerechtshof in Amsterdam. De advocaten van Yukos stelden dat de curator van het failliete Yukos is omgekocht. Joep Dohmen neemt daarmee in zijn artikel van 28 november een voorsprong op de rechtspraak, nu hij het omkopen als een feit brengt terwijl het Gerechtshof nog geen uitspraak heeft gedaan. Dit is echter niet waar ik het over wil hebben. Het gaat erom dat zowel in het artikel van Dohmen als in het anonieme artikel van 30 november een verwarrende weergave van de rechtspleging hier te lande wordt gegeven.

Dohmen citeert advocaten van Yukos: “*de Nederlandse rechter mag er niet aan meewerken om deze (lees: de faillissementsaanvraag van Yukos in Rusland) in Nederland te importeren en te laten doorwerken. De Nederlandse rechtsorde kan niet worden besmet door deze praktijken van de Russische staat*”. Op 30 november stelt de anonieme commentator: “Zodra het de internationale zakenwereld duidelijk wordt dat de Nederlandse rechter gemakkelijk te belazeren valt, dan kan Amsterdam snel populair worden om totaal verkeerde redenen “ en “*De Rosneft-zaak is dan een wake-up call, om in het jargon te blijven. Rechters moeten enorm oppassen met het erkennen van buitenlandse vonnissen – en de wetgever die daar verdragen over sluit, eveneens*”.

Het punt is dat volgens Nederlands procesrecht buitenlandse vonnissen niet binnen het Koninkrijk ten uitvoer kunnen worden gelegd (art. 431 lid 2 wetboek van burgerlijke rechtsvordering) en dat de zaak opnieuw bij de Nederlandse rechter kan worden behandeld en afgedaan (lid 2). Het vonnis wordt niet ten uitvoer gelegd dan na een daartoe verkregen rechterlijk verlof. De zaak zelf wordt niet aan een nieuw onderzoek onderworpen. Voor arbitrale vonnissen geldt (art. 1075 van voornoemd wetboek) dat een buitenlands arbitraal vonnis op verzoek van een der partijen in Nederland kan worden erkend en ten uitvoer gelegd. Vervolgens geldt dat ook daartoe eerst verlof van de rechter moet worden verkregen. De rechter beoordeelt vervolgens of van een **behoorlijke rechtspleging** sprake is geweest. Dit is niet het geval indien aangenomen moet worden dat het buitenlandse vonnis is gewezen door een rechterlijke instantie die niet onpartijdig en onafhankelijk is. In het jaar

2009 heeft het Gerechtshof Amsterdam zich eveneens in de Yukos-kwestie verdiept en de vraag beoordeeld het vonnis in Rusland **wel of niet op een onpartijdige en onafhankelijke wijze** tot stand was gekomen. De rechtbank had eerder geoordeeld dat dit *niet* het geval was. Het hof stelt daarentegen dat het Russische vonnis *wél* op onpartijdige en onafhankelijke wijze tot stand is gekomen (zaaknummer: ECLI:NL:GHAMS:2009:BI2451). Voornoemde geeft aan dat een buitenlands vonnis serieus wordt beoordeeld en dat het afhankelijk van alle feiten en omstandigheden *wél* of *niet* de rechterlijke toetsing in Nederland doorstaat. Het is niet zo dat de Nederlandse rechter makkelijk te belazeren valt en dat de Rosneft-zaak nu een *wake-up call* is. Een feit is wel dat de Nederlandse rechtsorde *niet* zonder erkenning van buitenlandse vonnissen en arresten kan omdat het in onze geglobaliseerde wereld dagelijks aan de orde is dat buitenlandse vonnissen hier ten uitvoer moeten worden gelegd. Deze wetgeving kan niet zomaar worden aangepast omdat het deel uitmaakt van een goed uitgedacht systeem dat gaat over bevoegdheden van rechters om van verzoeken/eisen kennis te nemen. Dit houdt in dat de rechter bij internationale kwesties altijd eerst beoordeelt of de Nederlandse rechter wel bevoegd is. Een heel eenvoudig voorbeeld: een Russische vrouw is in Moskou met een Nederlandse man getrouwd. Partijen blijven enige jaren in Moskou wonen en verhuizen daarna naar Nederland. Het huwelijk strandt en de echtscheiding wordt in Nederland aangevraagd. De Nederlandse rechter kan zich niet-bevoegd verklaren omdat partijen direct na het sluiten van het huwelijk in Rusland hebben gewoond en pas na enkele jaren naar Nederland zijn gekomen. Dit betekent dat de Russische rechter de echtscheiding zal moeten uitspreken. Wanneer de vrouw om alimentatie vraagt en het verzoek wordt door de Russische rechter toegewezen, dan zal het in Nederland ten uitvoer moeten worden gelegd aangezien partijen in Nederland wonen en werken. Wanneer de man ophoudt te betalen en de vrouw nakoming eist dan zou het zuur zijn als de Russische uitspraak hier niet wordt erkend en de vrouw nimmer de haar toekomstige alimentatie kan afdwingen. Een dergelijke situatie *kán* niet de bedoeling zijn van de wetgever. Er zal dus een oplossing moeten worden gevonden die *niet* de verlof-, en tenuitvoerleggingsregels beperkt maar die nog strikter bepaalt *wannéér* van een niet onpartijdige of niet onafhankelijke rechter sprake is.

Heleen M.A. over de Linden

Russisch sprekende advocaat te Amsterdam, in 2004 afgestudeerd op de Yukos-zaak. Thans promovenda aan de Rijksuniversiteit Groningen.